

TÜRK FUTBOLUNDA FFP: PSİKOSOSYAL YANKILAR

4. BÖLÜM

Mehmet EFE¹

Futbol ve Toplumdaki Yeri:

Futbol on bir kişilik iki takım arasında oynanan, küre biçiminde özel bir topun eller kullanılmadan, rakip kalenin filelerine atılmaya çalışarak oynanan bir oyun olarak tanımlanırken (Acet, 2005), günümüzde her yaştan kitleleri peşinden sürüklemekte ve her geçen gün popülaritesini arttıran bir spor branşı olarak karşımıza çıkmaktadır. Futbolun geçmişi M.Ö. 3000 yıllarına kadar uzanır. Zamanla Avrupa'ya oradan da tüm dünyaya yayılan futbol, pazar payını genişletmiş ve liberal ekonomik politikalar ile globalleşen piyasalarda önemli bir yer edinmiştir. Toplum tarafından en çok sevilen ve izlenen spor dalı olması, futbol ekonomisinin bugünkü ticari boyutunu elde etmesinin en temel nedenlerinden biri olmuştur. Endüstriyel futbolda en önemli gelişme televizyon sektörüyle girilen ortaklık ilişkisidir (Arık, 2008).

21. yüzyılda spor, sağlıklı ve zinde kalmak, hoş vakit geçirmek gibi bireysel amaçların yanı sıra, maddi olarak büyük ödüller ve ticari kaygılar içeren, medya, reklam, sağlık, gıda gibi birçok sektörle doğrudan bağlantıya sahip, takım veya bireysel olarak yapılan profesyonel bir iş olarak kabul edilmektedir. Ticari kaygıların ortaya çıkması ve paylaşılan pastanın her geçen gün büyümesiyle

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Siirt Üniversitesi Beden Eğt. ve Spor Y.O. mehmetefe18@hotmail.com

olarak FFP sadece kısıtlamaların olduğu, cezbediciliği azaldığı için bahislerin az oynanıp ailelerin az dağıldığı, intiharların az yaşandığı kısıtlamalar olgusu olarak değil sağlıklı, dinç, düzgün karakterli sporcu alt yapısının oluşmasına imkân veren bir sistem olacaktır. Bu da toplumda sporsal ve futbol açısından insanlara huzuru getirecektir.

KAYNAKÇA

1. Acet, M. (2005). Sporda Saldırganlık ve Şiddet, s.15 İstanbul. Morpa Yayınevi.
2. Arık MB (2008). Futbol ve Televizyon Bağı: Simbiyoz Beslenme. s.201, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi.
3. Cambridge University Press (2019) <https://dictionary.cambridge.org/tr/> (07.05.2019).
4. Derya Öcal, “Halkla İlişkiler Endüstrisi, Popüler Spor ve Futbol”, Toplum Bilim Dergisi, S.16, 2002, s. 118.
5. Christian Authier, Futbol A.Ş., (çev.) Ali Berktaş, 1. Baskı, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2002, s. 14.
6. Akşar, Tuğrul ve Kutlu Merih (2006), Futbol Ekonomisi, 1. Baskı, Literatür Yayınları, İstanbul.
7. Aktaş ve Mutlu. (2016). Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik Kapsamında “Finansal Fair Play Başabaş Kuralı ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde Bir Uygulama, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:14, Sayı:2, Haziran.
8. Katırcı H (2014): Türkiye’de Futbol Pazarının Baş Aktörleri: Üç Bükükler ve Pazarlama Faaliyetleri. Pamukkale Journal of Sport Sciences, Vol: 2, 28-40
9. Pascal, Boniface,(2007) Futbol ve Küreselleşme, (çev.) İsmail Yerguz, NTV Yayınları, İstanbul
10. Yalama A, Şen M, Temizel F (2012).Spor Finansmanı. AÖF yayını. I. Baskı, Eskişehir
11. Aydın D.A, Turgut M, Bayırlı R (2007): Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye’de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, 59-70.
12. Güngör A (2014): Avrupa Futbol Pazarının Ekonomik Boyutu ve Avrupa Futbol Kulüplerinde Finansal Performans Analizi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, 133-160.
13. Pehlivan, Z. ve Ferhan, K. (2004) “Fair Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi”, Spormetre Beden Eğitimi

- ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2): 49-53.
14. TürkiyeMilliOlimpiyatKomitesi(2019) <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Faaliyetlerimiz/Fair-Play/28/1> (08.05.2019).
 15. Peeters, T. ve Szymanski, S. (2014) "Financial Fair Play in European Football", *Economic Policy*, 29(78), 343-390.
 16. Aktaş Hüseyin, Mutlu Salih; Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik kapsamında "Finansal Fair Play Başa Baş Kuralı" ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde Bir Uygulama; CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi c.14, S.2, Haziran 2016.
 17. DeloitteSportsBusinessGroup,(2014). <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/sports-business-group/deloitte-uk-annual-review-football-finance.pdf>
 18. Duğan, Ö. (2006). Spor Yöneticilerinin Etik Kod Analizi: Ölçek Geliştirme Çalışması. Celal Bayar Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Manisa.
 19. Ekinci, S. (2013). Finansal Fair Play Türkiye Uygulamaları. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
 20. Özevin, O. (2016) «UEFA Mali Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbolu ve Türkiye Süper Ligi Dört Büyük Futbol Kulübü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi», *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44): 1166-1183.
 21. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations. (2015), UEFA
 22. Tutar, S. (2018) "Finansal Fair-Play Kriterlerine Uyum Süreci Futbol Kuluplerinin Muhasebe Uygulamalarında Manipülatif Eylemleri Tetikler Mi?", *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries*, 2(3): 126-138.
 23. Saban, M. ve Demirci, F. (2016) "Finansal Fair Play Ve Türkiye'deki Dört Büyük Futbol Kulübünün Uyum Düzeyinin İncelenmesi", *Mali Çözüm Dergisi*, (137): 25-49.
 24. UEFA (2019b) <https://www.UEFA.com/insideUEFA/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/index.html> (25.04.2019).
 25. Şen, Ç.S. (2014) "Finansal Fair Play Nedir? Uyulması Gereken KurallarNeler?",https://tr.eurosport.com/futbol/finansal-fair-play-nedir-uyulmasi-gereken-kurallar-neler_sto4509997/story.shtml (25.04.2019).
 26. Tuğrul Akşar- 4 Mart 2012 <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/117-tugrul-aksar/2084-finansal-fair-play-kulueplerimizi-bekleyen-bueyuek-tehlike.html>
 27. UEFA (2019c) "The European Club Footballing Landscape, Tenth Edition", <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/>

- club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2589785.html (20.05.2019)
28. Türker Teker – İbrahim Yaşar Gök, II. International Conference on Emprical Economics and Social Science (ICEESS' 19) June 20-21-22, 2019 / Bandırma – Turkey
 29. Mutlu K, "Sporda Anarşi ve Şiddet". Türk Alman Diyaloğunda Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar, 1. Baskı. İstanbul: 1991.
 30. Sloan LR, "The Function And Impact Of Sports For Fans". Review Of Theory And Contemporary Research, İn J.H.Goldstein,(Ed.), Sports, Games And Play: Social And Psychological Viewpoints, Hillsdale, Nj: 1979, Laurence Erlbaum Associates.
 31. Trail G T, James J D, "The Moti-Vation Scale For Sport Consumption". Assessment Of The Scale's Psycho-Metric Properties, 2001, Journal Of Sport Behavior, 24(1), 108 – 127.
 32. Wann DL, Melnick MJ, "Sports Fans:Psychology And Social Impact Of Spectators". 246, Roulledge, 2001; Newyork.
 33. Odabaşı Y, "Tüketim Kültürü, Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşmesi". 1. Baskı. İstanbul: Sistem Yayımcılık; 1999. s. 57-77.
 34. Kıvanç H, Der: Soley Ş. "Futbol, Futbol... Niçin Hep Futbol". Spor Yıllığı, İstanbul: Yenilik Basımevi; 1965.
 35. Jacobson B, "The Social Psychology Of The Creation Of A Sports Fan Identity". A Theoretical Review Of The Literature, Athletic Insight The Online Journal Of Psychology, 5, 2- 2003; June.
 36. Gutmann A, "Sport Spectators". 87, 1986. Coumbia University Pres, NewYork.
 37. Ashforth B E. ve Mael F. "Social Identity Theory and the Organizations", Academy of Management Review, 14, p. 20-39. 1989.
 38. Smith G J et. Al, "A Profile of The Deeply Committed Sports Fan". Arena Reviev, 5, 26-65, 1981.
 39. Öcalan M, "Sporda Fanatizm". Futbol Seyircileri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı; 2003.